

Rapport

Datum: 29 juli 2005

Rapportnummer: 2005/229

Klacht

Verzoekster klaagt over de wijze waarop ambtenaren van het arrestatieteam van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland en het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond in de nacht van 24 november 2000 bij een inval in haar woning jegens haar zijn opgetreden.

Zij klaagt er in dit verband over dat politieambtenaren:

haar oudste dochter zonder aanleiding hebben geboeid;

haar woning zijn binnengevallen, zonder dat daartoe enige aanleiding bestond;

zich bij hun optreden niet hebben gelegitimeerd;

eerst tien minuten na de inval het licht hebben aangedaan waardoor verzoekster pas vanaf dat moment wist dat de mensen die binnenkwamen politieambtenaren waren;

met getrokken vuurwapens de woning zijn binnengetreten;

een vuurwapen op haar en haar dochter hebben gericht;

haar hebben gezegd dat zij haar bek moest houden;

tijdens de doorzoeking een grote rommel in haar woning hebben gemaakt;

waspoeder over het tapijt hebben uitgestrooid om vervolgens via de speurhond na te trekken of het een verdovend middel betrof;

nadat zij had gezegd dat het over het tapijt uitgestrooide poeder geen cocaïne was, haar hebben geantwoord dat zij dus wel weet hoe cocaïne eruit ziet;

nadat zij bij de inval haar voordeur hadden geforceerd, deze deur niet direct hebben laten repareren.

Beoordeling

Algemeen

1. In de nacht van 24 november 2000 vond in Amsterdam een grootschalige politie- en justitieactie plaats in het kader van de bestrijding van de groeiende wapenhandel in die stad. Voorafgaand aan deze actie werd Amsterdam opgeschrikt door een aantal liquidaties in het criminele drugscircuit, waarbij Joegoslaven waren betrokken. Voor de aanpak van deze vorm van criminaliteit werd in overleg met justitie overgegaan tot een breed en

langdurig rechercheonderzoek, waarbij met informanten werd gewerkt. Een aantal informanten verschaftte informatie over vuurwapens en vuurwapengevaarlijke personen. Op de actiedag is gebruik gemaakt van het arrestatieteam (AT) bij direct vuurwapengevaarlijke criminelen. Met de projectofficier van justitie werd in de dagen voorafgaand aan het feitelijke optreden afgestemd in welke panden er werd binnengetreten.

2. In de nacht van de justitiële acties werd evenwel nog actuele informatie ontvangen over de doelgroep van de actie. Op grond van de op dat moment door een bij de politie als betrouwbaar bekendstaande informant verschaftte informatie, werd besloten ook in de woning van verzoekster een inval te doen. Volgens de informant zou verzoekster onderdak verschaffen aan Joegoslavische criminelen en zouden er in de woning vuurwapens zijn. Deze specifieke informatie kon - gezien het tijdsbestek - niet op betrouwbaarheid worden getoetst.

In verzoeksters woning werd daarop binnengetreten door een uit acht personen bestaand AT. Het AT was samengesteld uit vier leden, afkomstig van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland, en vier leden in dienst bij het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond, welke laatsten bijstand verleenden. Op het moment van binnentreden bevonden zich in verzoeksters woning - naast verzoekster - haar twee dochters.

Aansluitend aan het optreden van het AT werd verzoeksters woning doorzocht door ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland op de aanwezigheid van wapens en verdovende middelen.

In verzoeksters woning werd niets aangetroffen.

3. Uit het verslag van binnentreden blijkt dat het binnentreden plaatshad op grond van de Wet wapens en munitie (WWM). Voorts blijkt daaruit dat de centrale deur van het pand waarin verzoeksters woning zich bevond, evenals de voordeur en het kozijn van verzoeksters woning waren beschadigd. Verder staat in het verslag vermeld dat vooraf aan verzoekster geen mededeling van het doel van binnentreden werd gedaan, en dat er eveneens vooraf geen legitimatiebewijs werd getoond, omdat de aan te houden verdachte vuurwapengevaarlijk zou zijn en mogelijk van zijn vuurwapen gebruik zou maken.

4. Op 28 mei 2001 werd met betrekking tot het bovenstaande namens verzoekster een klacht ingediend bij het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Verzoekster was van mening dat de politie onterecht haar woning was binnengevallen. Voorts achtte zij de wijze waarop de politie was opgetreden niet juist. Zij achtte het onjuist dat de politie bij het binnentreden had geschreeuwd, dat de politie bewapend was, dat de politie geen uitleg had gegeven over het optreden, pas tien minuten na het binnentreden het licht in haar woning had ingeschakeld, etc.

5.1. Naar aanleiding van verzoeksters klacht werd door de politie een onderzoek ingesteld. Een aantal betrokken ambtenaren van het AT en één betrokken ambtenaar uit de zoekploeg, hebben vervolgens aangaande het gebeuren een verklaring afgelegd, dan wel een rapportage opgesteld.

5.2. In een rapportage van 30 augustus 2001 van betrokken ambtenaar S., lid van het AT Amsterdam-Amstelland, staat onder meer het volgende vermeld. Op 23 november 2000 werd er door de Dienst Centrale Recherche van de regiopolitie Amsterdam-Amstelland een grootschalige actie gehouden, gericht op criminele groeperingen van voornamelijk Joegoslavische afkomst. Naar aanleiding van informatie van de CIE werden op verschillende adressen in Amsterdam invallen gedaan op grond van de WWM. S. was op de dag van de inval operationeel commandant van het AT. Er werd bij verzoekster binnengetrepen door gebruikmaking van de "grote bonk". Bij het binnentreden werd luid "politie" geroepen. Daarbij werden geen vuurwapens ter hand genomen. Volgens S. was daartoe geen enkele aanleiding. In de woning werden in de slaapkamer twee vrouwen aangetroffen. De vrouwen werden onder controle genomen, maar niet afgeboeid. Ongeveer 30 seconden na het forceren van de voordeur legitimeerde S. zich en deelde hij verzoekster verder mee dat de aanwezigen politieambtenaren waren en dat er was binnengetrepen in het kader van een grote politieactie. In een zittende houding wachtten de beide vrouwen de komst van de zoekploeg af. Na ongeveer vijf minuten arriveerde de zoekploeg, die de woning en de vrouwen van het AT overnam. Er was tijdens het optreden van het AT niet gescholden.

5.3. In een rapportage van 14 september 2001, afkomstig van M., eveneens lid van het AT Amsterdam-Amstelland, staat onder meer het volgende vermeld.

Tijdens de inval droeg het AT een zwart kogelwerend vest, met daarop de tekst "POLITIE". M. vormde een koppel met een collega van het arrestatieteam Rotterdam-Rijnmond. De Rotterdamse collega liep voorop. Zij kwamen uit in de slaapkamer waarin zich twee vrouwen bevonden. In de slaapkamer maakte hij gebruik van een zaklamp tot het moment dat de situatie onder controle was. Vervolgens heeft hij het licht van de slaapkamer aangedaan. De Rotterdamse collega, die als eerste de slaapkamer betrad, had in verband met zijn veiligheid vrijwel zeker zijn vuurwapen getrokken. Bij het binnentreden is vrijwel zeker luid "politie" geroepen. M. kan zich niet herinneren dat er tegen verzoekster gescholden zou zijn. Nadat de woning onder controle was is S. in de slaapkamer geweest om het doel van het binnentreden mee te delen. M. kan zich niet herinneren of S. zich daarbij legitimeerde. De slaapkamer was niet erg netjes, overal lagen er stapels kleding. Hij weet niets over een derde vrouw die in de woning geboeid zou zijn.

5.4. Betrokken ambtenaar N. die tijdens de actie deel uitmaakte van de zoekploeg, schreef in een rapportage van 4 september 2001 met betrekking tot de gebeurtenissen onder meer het volgende.

N. had de leiding over de zoekploeg die naast hem uit nog ongeveer zes à zeven politiemensen bestond. In de woning trof hij drie vrouwen aan en de leden van het AT. Het AT trok zich terug nadat de zoekploeg was gearriveerd. De vrouwen bleven onder politiebewaking in de slaapkamer, zodat de zoekploeg kon zoeken naar vuurwapens en verdovende middelen. In de woning trof hij een onbeschrijflijke puinhoop aan, die niet door de politie was veroorzaakt. N. was niet bekend met het feit dat er jegens verzoekster een opmerking over cocaïne en waspoeder zou zijn gemaakt. N. heeft zich aan verzoekster bekend gemaakt als politie. Bij de doorzoeking is gebruik gemaakt van speurhonden.

Na afloop van de doorzoeking had hij verzoekster een telefoonnummer verstrekt, via welk nummer verzoekster vragen omtrent de schadeafhandeling en overige vragen kon stellen. Voorts had hij verzoekster algemene informatie verstrekt over schadeafhandeling, inhoudende een verwijzing naar de Gouden Gids voor 24-uurs service en een verwijzing naar het Verzekeringsbedrijf Gemeente Amsterdam.

5.5. G1., projectleider van het interregionaal AT Noord-Holland, heeft in het kader van het klachtonderzoek op 26 september 2001 gesproken met twee ambtenaren van het AT Rotterdam-Rijnmond. Van deze gesprekken zijn geen verklaringen op schrift gesteld. Voorts is niet bekend van welke personen de verklaringen afkomstig zijn. Wel heeft G1. deze samengevat weergegeven in een overigens ongedateerde rapportage. Blijkens zijn rapportage zouden de Rotterdamse AT-leden hebben verklaard dat zij met getrokken vuurwapens de woning hadden betreden. Het binnentreden met getrokken vuurwapens maakt standaard deel uit van de Rotterdamse werkwijze. Handboeien hadden zij niet gebruikt. De dochter van verzoekster bevond zich in de woonkamer toen zij binnentraden.

5.6. Namens verzoekster werd eveneens een klacht ingediend bij het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond. De klachtencoördinator deelde in een brief van 16 januari 2002 aan verzoeksters gemachtigde mee dat hij de betrokken Rotterdamse AT-leden had gevraagd naar hun rol bij het optreden. Eén van hen zou hebben verklaard dat verzoekster voortdurend had geschreeuwd en gegild en niet tot bedaren was te brengen. Daarom had bedoeld AT-lid tegen verzoekster gezegd dat zij haar bek moest houden.

5.7. Op 20 maart 2002 formuleerde de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland haar advies aan de korpsbeheerder. De Commissie achtte zich niet bevoegd uitspraken te doen over het optreden van de leden van het AT Rotterdam-Rijnmond en beperkte zich dus tot het handelen van het AT Amsterdam-Amstelland. Het advies was gebaseerd op - naast de lezing van verzoekster - de rapportages van N., M., S. en de lezingen van de niet met naam genoemde Rotterdamse AT-ers zoals verwoord in de rapportage van G1. De Commissie heeft gedurende haar onderzoek voorts om verklaringen verzocht van twee politieambtenaren, genaamd A. en T., die blijkens een mutatie bij de doorzoeking aanwezig waren. Op dit verzoek ontving de Commissie echter als antwoord dat deze A. en T. niet aanwezig waren

geweest bij de doorzoeking in verzoeksters woning.

De Commissie kwam tot de conclusie dat aan verzoekster geen machtiging tot binnentreden was getoond. De Commissie achtte dat onjuist, aangezien het de Commissie niet duidelijk was welk doel het niet tonen van de machtiging kon rechtvaardigen. Het feit dat S. aan verzoekster mondeling de reden van het politieoptreden had medegedeeld, deed daaraan volgens de Commissie niet af. De Commissie kon niet nagaan of S. zich had gelegitimeerd, zulks gezien de verschillende lezingen op dit punt.

Met betrekking tot de jegens verzoekster gemaakte opmerking dat zij wel zou weten hoe cocaïne eruit ziet, stelde de Commissie dat deze opmerking weliswaar niet tactvol was, maar niet zodanig onjuist dat het optreden daardoor als onbehoorlijk dient te worden aangemerkt. Met betrekking tot het boeien onthield de Commissie zich van een oordeel, daar de verklaringen van verzoekster en de betrokken politieambtenaren op dit punt uiteenliepen en de Commissie niet kon vaststellen welke lezing de juiste was. De Commissie stelde aangaande de doorzoeking dat niet kon worden gezegd dat de politie onnodig veel rommel had gemaakt in verzoeksters woning. Daarbij verkeerde verzoeksters woning zich reeds in een rommelige toestand voordat werd binnentreden. De Commissie stelde verder vast dat verzoekster schade had geleden. Voorts achtte de Commissie het aannemelijk dat het aan verzoekster door N. verstrekte telefoonnummer onjuist was. De Commissie stelde dat de schade, veroorzaakt bij het binnentreden, proportioneel was. Omtrent de verhaalbaarheid van de schade werden door de Commissie geen opmerkingen gemaakt.

5.8. De korpsbeheerder nam in zijn beslissing op de klacht van 18 april 2002 het advies van de Commissie integraal over.

6. Verzoekster kon zich niet vinden in het oordeel van de korpsbeheerder en wendde zich per brief tot de Nationale ombudsman. In haar verzoekschrift beschreef zij de klacht, zoals vermeld bij Klacht.

I. Ten aanzien van de inval in haar woning

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er in de eerste plaats over dat de politie haar woning is binnengevallen, zonder dat daartoe enige aanleiding bestond.

2. In een proces-verbaal van 23 november 2000 van Y, teamleider van de Regionale Criminele Inlichtingen Eenheid, staat het volgende vermeld:

"...Bij de Regionale Criminele Inlichtingeneenheid Amsterdam/Amstelland is in de maand november 2000 via een bron de navolgende informatie binnengekomen:

'Op de hoek van de (...)straat en de (...)straat, nabij de apotheek, woont een Joegoslavische vrouw met de voornaam (...). Zij verschaft onderdak aan Joegoslaven die zich met criminele zaken bezig houden. In de woning zijn ook vuurwapens aanwezig.'

Bovengenoemde informatie is tot op heden niet door andere bronnen bevestigd en kon derhalve niet op zijn betrouwbaarheid worden getoetst.

Omtrent de classificatie van bron en bericht kunnen in het kader van de bronbescherming door mij geen verdere mededelingen worden gedaan.

Uit onderzoek is gebleken:

Conform de politieadministratie betreft het vermoedelijk:

B.

Eerder genoemde informatie is door mij op 23 november 2000 ter beschikking gesteld van de Chef Bureau Centrale Recherche, ter operationele afhandeling.

Dit proces-verbaal is niet bestemd om te dienen als bewijsmiddel in een strafzaak..."

3. De Nationale ombudsman heeft bij de opening van het onderzoek naar verzoeksters klacht onder meer de korpsbeheerder de vraag voorgelegd door wie een machtiging tot binnentreden is afgegeven. In een brief van 20 oktober 2003, opgesteld door de chef van de Dienst Centrale Recherche en gericht aan het klachtensecretariaat van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland, wordt geantwoord dat de machtiging is afgegeven in overleg met de officier van justitie, en wel op grond van artikel 49 WWM (zie Achtergrond onder 4.).

In diezelfde brief staat verder ten aanzien van de inzet van het AT vermeld dat tot de inzet was besloten volgens het bepaalde in artikel 6, eerste lid van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder 8.) en artikel 8 Besluit beheer regionale politiekorpsen (zie Achtergrond, onder 7.), na overleg met het bevoegde gezag.

4. Op 27 november 2003 hoorden de substituut-ombudsman en een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman aan het hoofdbureau van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland in persoon bovengenoemde YX. Tevens kregen zij inzage in de informantengegevens. De heer YX verklaarde onder meer dat hij in de nacht van 24 november 2000 een aantal runners had aangestuurd, zulks met de bedoeling om nog zoveel mogelijk informatie te vergaren over de doelgroep van de justitiële actie. Voorts verklaarde hij dat de informant bekend staat als betrouwbaar. De informant was door de Centrale Inlichtingen Eenheid (CIE) zelf benaderd om de politie van informatie te voorzien. Y illustreerde de betrouwbaarheid van de informant door concreet aan te geven dat de door hem gegeven informatie veelal bleek te kloppen. Y verklaarde verder dat de tip die

leidde tot de inval bij verzoekster, gezien de tijdsdruk, niet volledig op zijn betrouwbaarheid kon worden getoetst. Zo was het niet mogelijk om door middel van observaties de tip te controleren. Wel vond er een check plaats aan de hand van verzoeksters voornaam en de locatie. Het Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens adres werd gecontroleerd, en verder zijn het bedrijfsprocessensysteem, Octopus en het Zwacri-register nagelopen. Verzoeksters naam werd aangetroffen in het bedrijfsprocessensysteem, waarin zij stond vermeld als aangeefster van strafbare feiten. Indien de tip van de informant één dag eerder was ontvangen, dan zou de tip op de gebruikelijke wijze zijn gecheckt.

Y gaf ten slotte nadere inlichtingen met betrekking tot de persoon van de informant.

5. Op genoemde datum werd eveneens een verklaring verkregen van XX, chef van de Dienst Centrale Recherche. Deze verklaarde ten aanzien van de acties op 23 en 24 november 2000 het volgende.

De politie had een toenemende geweldsspiraal opgemerkt, welk geweld werd veroorzaakt door Joegoslavische criminelen. Besloten werd tot een breed en langdurig rechercheonderzoek, waarbij met informanten werd gewerkt. Er werd gericht gezocht op CIE-informatie, openstaande vonnissen werden geraadpleegd en de opsporingsregisters en X-pol werden nagetrokken. Een aantal goed ingewijde informanten verschaftte informatie over vuurwapens en vuurwapengevaarlijke personen. Er was een politiemacht van honderden agenten op de been, waarbij in verschillende fases en met verschillende ploegen werd gezocht naar vuurwapens. Het AT werd ingezet wegens de geconstateerde geweldsspiraal en het feit dat het om criminelen afkomstig uit voormalig Joegoslavië ging. De projectofficier van justitie besliste in de dagen voorafgaand aan het optreden in welke panden moest worden binnentreden. Het AT werd ingezet bij direct vuurwapengevaarlijke criminelen. Van een aantal informanten werd nog tijdens de actie actuele informatie ontvangen. In verzoeksters zaak was dat ook het geval. Normaliter wordt de informatie gecheckt, waarbij dan wordt nagegaan of de tip door andere bronnen wordt bevestigd. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van de politiesystemen.

In casu kon een dergelijke check niet worden uitgevoerd. Wel was de informant bekend bij de politie en was deze aangemerkt als betrouwbaar.

6. Op 9 juli 2004 ontving de Nationale ombudsman van een medewerker van het College van procureurs-generaal het registratieformulier Toestemming Inzet Aanhoudings- en Ondersteuningseenheid. Uit dat formulier blijkt dat een officier van justitie eerste klasse toestemming had verleend voor de inzet van het AT in verzoeksters woning.

7. De Nationale ombudsman heeft gedurende zijn onderzoek aan zowel de korpsbeheerder als de minister van Justitie gevraagd om een kopie van een machtiging tot binnentreden. De machtiging kon noch door de korpsbeheerder, noch door de minister van

Justitie worden overgelegd.

Beoordeling

8. Het huisrecht houdt voor bestuursorganen in dat zij buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niet binnentreden in een woning tegen de wil van de bewoner.

9.1. Voor de effectuering van de uit artikel 49 WWM (zie Achtergrond, onder 4.) voortvloeiende bevoegdheid, is op grond van artikel 2, eerste lid Algemene wet op het binnentreden (Awbi) een schriftelijke machtiging tot binnentreden vereist bij het binnentreden zonder toestemming van de bewoner. Deze machtiging wordt zo mogelijk getoond. Bevoegd tot het verlenen van een machtiging zijn de advocaat-generaal, de officier van justitie of een hulpofficier van justitie (artikel 3, eerste lid Awbi). Binnentreden tijdens de nachtelijke uren zonder toestemming van de bewoner, kan op grond van artikel 7, eerste lid Awbi bovendien slechts plaatshebben indien dit dringend noodzakelijk is en de machtiging dat uitdrukkelijk bepaalt (zie Achtergrond, onder 3.). Van het machtigingsvereiste kan volgens artikel 2, derde lid Awbi alleen worden afgeweken, indien ter voorkoming of bestrijding van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen of goederen terstond in de woning moet worden binnentreden. Van het binnentreden dient op grond van artikel 10 Awbi een verslag van binnentreden te worden opgesteld. In dit verslag van binnentreden dienen onder meer te worden vermeld de dagtekening van de machtiging en de naam en hoedanigheid van degene die de machtiging tot binnentreden heeft afgegeven. Met bovengenoemde bepalingen worden waarborgen gesteld ter bescherming van het huisrecht van betrokkenen, zoals vastgelegd in artikel 12 Grondwet (zie Achtergrond, onder 2.), artikel 8 Europees Verdrag voor de rechten van de mens (zie Achtergrond, onder 1.) en artikel 17 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (zie Achtergrond, onder 1.2.).

9.2. In de brief van 20 oktober 2003 van de chef van de Dienst Centrale Recherche staat vermeld dat de officier van justitie de machtiging tot binnentreden tegen de wil van een bewoner had uitgevaardigd. Uit de brief wordt niet duidelijk waarop die informatie is gebaseerd. Evenmin wordt aangegeven welke officier van justitie de machtiging zou hebben verleend. Ook uit het verdere onderzoek van de Nationale ombudsman kon geen duidelijkheid worden verkregen op dit punt. De machtiging tot binnentreden is noch bij de politie, noch bij het arrondissementsparket te Amsterdam terug te vinden. Wel is er naar aanleiding van het binnentreden een verslag van binnentreden opgesteld. In dit verslag wordt echter geen melding gemaakt van het feit dat het binnentreden heeft plaatsgehad met een daartoe afgegeven machtiging. Op grond van deze feiten gaat de Nationale ombudsman ervan uit dat er in het geheel geen machtiging tot binnentreden is afgegeven. Door het ontbreken van de machtiging, houdt de Nationale ombudsman het er voor dat er eveneens geen toets naar de dringende noodzakelijkheid van het binnentreden binnen de nachtelijke uren heeft plaatsgevonden. De Nationale ombudsman is verder van oordeel,

dat zich in het onderhavige geval een noodsituatie, zoals bedoeld in artikel 2, derde lid Awbi (zie Achtergrond, onder 3.), niet heeft voorgedaan. Strafvorderlijke nood wordt niet onder het begrip noodsituatie geschaard (zie ook de noot onder het arrest van de Hoge Raad van 13 mei 2003, NJ 2004/40).

Op grond van het bovenstaande moet het er voor worden gehouden, dat het binnentreden onrechtmatig is geweest. Daarmee is een ontoelaatbare inbreuk op verzoeksters huisrecht gemaakt.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

9.3. Ten overvloede zij opgemerkt dat indien de machtiging wèl zou zijn afgegeven, het op grond van de Awbi alsnog niet juist is dat dit niet in het verslag van binnentreden staat vermeld.

10.1. Voorts gaat de Nationale ombudsman ten overvloede na of het binnentreden op zichzelf gerechtvaardigd was, dat wil zeggen of er voldoende aanleiding bestond om op grond van artikel 49 WWM (zie Achtergrond, onder 4.) binnen te treden en of de inzet van het AT een juist middel was.

10.2. Aan het optreden van het AT lag informatie van de CIE ten grondslag. Dit betekent dat de Nationale ombudsman allereerst nagaat, of de aard van de bij de CIE binnengekomen informatie dusdanig was, dat deze tot de inval (en doorzoeking) in verzoeksters woning, en daarmee een inbreuk op haar persoonlijke levenssfeer mocht leiden. Daartoe is van belang na te gaan of de informant als voldoende betrouwbaar kon worden aangemerkt en of de informatie voldoende concreet was. Met betrekking tot de betrouwbaarheid van de informant geldt het volgende. Op basis van de aan de Nationale ombudsman verstrekte - en door de substituut-ombudsman geverifieerde - inlichtingen moet worden vastgesteld dat de betreffende CIE-informatie als dusdanig betrouwbaar kon worden aangemerkt, dat het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland van de juistheid van de van deze persoon verkregen inlichtingen mocht uitgaan. Zowel het hoofd van de Dienst Centrale Recherche als de teamleider van de CIE verklaarden dat de desbetreffende informant bij de politie bekend is en op grond van eerdere ervaringen met diens inlichtingen, aangemerkt wordt als betrouwbaar. Het feit dat de tip - gezien het tijdsbestek - niet volgens de gebruikelijke wijze kon worden nagevolgd en de omstandigheid dat in verzoeksters woning achteraf geen vuurwapens zijn aangetroffen, doet aan een en ander niet af. Overigens dient in dit licht te worden opgemerkt dat gezien de aard van het politieonderzoek, het betrof hier een grootschalig optreden tegen de georganiseerde criminaliteit, vanuit strategisch oogpunt een later optreden na een volledige toets op de betrouwbaarheid van de tip minder effectief zou zijn geweest. Dan zou immers het verrassingselement wegvallen, waardoor het onderzoek ernstig had kunnen worden belemmerd.

Bovenstaande zou slechts anders zijn indien reeds op voorhand aan de juistheid van de inhoud van de tip, bijvoorbeeld door het als niet betrouwbaar te boek staan van de informant, kon worden getwijfeld. Van die situatie is echter geen sprake.

Het oordeel dat de desbetreffende CIE-informatie als voldoende betrouwbaar kon worden aangemerkt, zal hieronder als uitgangspunt dienen bij de beoordeling van de overige namens verzoekster naar voren gebrachte klachtonderdelen.

10.3. Aangaande de vraag of de tip, hoewel betrouwbaar, ook voldoende concreet was, geldt het volgende.

De informatie die de CIE via de informant had verkregen, behelsde de mededeling dat verzoekster, bij voornaam genoemd, met haar twee dochters in haar woning, welke met straatnaam en huisnummer werd aangeduid, onderdak zou verschaffen aan criminelen afkomstig uit voormalig Joegoslavië en dat er in haar woning vuurwapens aanwezig zouden zijn.

Op grond van artikel 49 WWM (zie Achtergrond, onder 4.) mogen opsporingsambtenaren te allen tijde ter inbeslagneming doorzoeking doen op plaatsen, waarvan zij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat wapens of munitie aanwezig zijn. Dit artikel stelt niet als voorwaarde dat er een verdenking moet zijn van het begaan van een strafbaar feit, zoals voorgeschreven in artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering. Dit betekent dat geen sprake hoeft te zijn van een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit. Voldoende is dat er aanwijzingen zijn die het vermoeden rechtvaardigen dat er op een bepaalde plaats wapens aanwezig zijn. Dit vermoeden dient gebaseerd te zijn op concrete feiten en omstandigheden en naar objectieve maatstaven redelijk te zijn. Een redelijk vermoeden alleen op basis van subjectief inzicht van de opsporingsambtenaar is niet voldoende.

Naar de mening van de Nationale ombudsman is de inhoud van de van de informant afkomstige informatie dermate concreet, dat de politie, nu reeds is vastgesteld dat de CIE-informatie als betrouwbaar kon worden aangemerkt, in het kader van artikel 49 WWM, - gezien de eisen die dit artikel stelt aan een legitieme doorzoeking - verzoeksters woning kon binnentreden. Overigens oordeelde ook de Hoge Raad in het arrest van 25 september 2001, NJ 2002/97 dat een redelijk vermoeden van aanwezigheid van wapens en munitie, als bedoeld in artikel 49 WWM, reeds kan berusten op de enkele aanwezigheid van (als betrouwbaar aan te merken) Centrale Inlichtingendienst (CID) informatie. De CID informatie bevatte in die casus de tip dat een bepaalde persoon in het bezit zou zijn van een zwart vuistvuurwapen, vermoedelijk een pistool, welke informatie afkomstig was van een informant die al langere tijd bekend was bij de CID en die door de CID-chef werd aangemerkt als "meestal betrouwbaar". Gezien het bovenstaande, bood artikel 49 WWM voldoende grond tot het maken van een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van verzoekster; de politie treft geen verwijt op dit punt.

11. Voor de inzet van een AT is op grond van artikel 8 van het Besluit beheer regionale politiekorpsen (zie Achtergrond, onder 7.) vereist dat redelijkerwijs mag worden aangenomen dat gebruik van vuurwapengeweld tegen de politie of anderen zal dreigen. Ditzelfde artikel bepaalt ook welke werkzaamheden het AT mag verrichten, zoals het aanhouden van vuurwapengevaarlijke verdachten. Voorts dient de (hoofd)officier van justitie voor de inzet toestemming te verlenen.

De actie, in het kader waarvan ook bij verzoekster werd binnengetrepen, zag toe op de arrestatie van criminelen afkomstig uit voormalig Joegoslavië. Binnen dat circuit werd in de periode voor het binnentreden in verzoeksters woning, reeds geruime tijd een aantal gewelddadige liquidaties uitgevoerd, waarbij dodelijke slachtoffers te betreuren vielen. Op grond hiervan, en op grond van de informatie van een bij de politie als betrouwbaar bekend staande informant, volgens wie verzoekster onderdak zou bieden aan criminelen afkomstig uit voormalig Joegoslavië en volgens wiens informatie er in haar woning vuurwapens voorhanden zouden zijn, is de Nationale ombudsman van mening dat de politie er vooraf zekerheidshalve van mocht uitgaan dat er ook eventuele verdachten - de personen van wie de wapens zouden kunnen zijn - in de woning aanwezig waren. Tevens mocht de politie er op grond van die omstandigheden redelijkerwijs van uitgaan dat sprake was van een situatie waarbij vuurwapengeweld jegens de politie dreigde. De politie kon dusdoende bij de uitvoering van haar werkzaamheden toestemming vragen voor de inzet van een AT. Het feit dat verzoekster zelf geen antecedenten had en er in haar woning vervolgens niets werd aangetroffen, doet daaraan niet af. De inzet van het AT was daarmee in principe een correct middel.

De aanvraag en de beslissing tot de inzet van het AT zijn volgens de daartoe geldende regels ingesteld. Het Openbaar Ministerie heeft toestemming gegeven tot de inzet van het AT.

Al met al treft de politie op dit punt eveneens geen kritiek.

II. Ten aanzien van het legitimeren

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er over dat politieambtenaren zich bij hun optreden niet hebben gelegitimeerd.
2. Uit het verzoekschrift valt af te leiden dat verzoekster met politieambtenaren bedoelt aan te duiden de leden van het AT.
3. In het verslag van binnentreden staat vermeld dat de mededeling van het doel van binnentreden en het tonen van het legitimatiebewijs vooraf niet plaatsvond in verband met de omstandigheid dat de aan te houden verdachte vuurwapengevaarlijk zou zijn en

mogelijk van zijn vuurwapen gebruik zou maken.

4.1. Betrokken ambtenaar S. trad in de nacht van 23 op 24 november 2000 op als operationeel commandant van het AT. Deze verklaarde in een rapportage van 30 augustus 2001 omtrent het gebeuren dat het pand van verzoekster werd binnengevallen door het forceren van de voordeur met een "grote bonk". Onder luid geroep van het woord "politie" werd de woning vervolgens betreden en werden de aangetroffen personen onder controle genomen. Ongeveer 30 seconden na het forceren van de voordeur heeft S. zichzelf gelegitimeerd aan verzoekster. S. verklaarde tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman dat hij standaard na het optreden van het AT, indien de situatie onder controle was, zijn legitimatie toonde.

4.2. Betrokken ambtenaar M. verklaarde op 14 september 2001 aangaande deze klacht dat S. in de slaapkamer was geweest nadat de situatie aldaar onder controle was. Hij heeft hun toen het doel van het binnentreden medegedeeld. M. kan zich niet herinneren of S. zich daarbij had gelegitimeerd, maar weet wel dat hij op zijn kogelwerende vest de tekst "politie" had staan. In zijn telefonische verklaring 2 juli 2004 bleef hij bij deze lezing. Ook politieambtenaar YY verklaarde dat S. in ieder geval het doel van binnentreden had medegedeeld. Wellicht heeft S. daarbij tevens zijn legitimatie getoond.

4.3. De oudste dochter van verzoekster heeft eveneens verklaard dat de politie legitimatie heeft getoond. Dit geschiedde in de woonkamer, waar zij zich op dat moment bevond en waar zij onder controle werd gehouden.

Beoordeling

5. Het huisrecht houdt voor bestuursorganen in dat zij buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niet binnentreden in een woning tegen de wil van de bewoner.

6. Politieambtenaren zijn op grond van artikel 1, eerste lid Awbi, verplicht zich voorafgaand aan het binnentreden te legitimeren en mededeling te doen van het doel van binnentreden. Hiervan kan onder meer worden afgezien als deze verplichtingen naar redelijke verwachting een ernstig en onmiddellijk gevaar opleveren voor de veiligheid van personen of goederen. Op grond van artikel 10, tweede lid, onder g. van de Awbi moet daarvan melding worden gemaakt in het verslag van binnentreden (zie Achtergrond, onder 3.).

7. Afgezien van het feit dat de Nationale ombudsman hiervoor onder I. het binnentreden als zodanig heeft afgekeurd in verband met het ontbreken van de noodzakelijke machtiging hiertoe, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de leden van het AT zich voorafgaand aan het binnentreden niet hoefden te legitimeren, noch het doel van het binnentreden behoeften kenbaar te maken. Gezien de mogelijkheid dat er zich in verzoeksters woning criminelen en vuurwapens zouden bevinden, kon bij de leden van het AT de redelijke verwachting ontstaan dat er op hen kon worden geschoten. Indien zij zich vooraf zouden

hebben gelegitimeerd en daarbij het doel van het binnentreden zouden hebben meegedeeld, zou dat voor hen een ongewenst gevaar voor hun eigen veiligheid hebben

kunnen doen ontstaan. Het feit dat er achteraf in verzoekster woning niets werd aangetroffen, doet ook hieraan niet af.

8. Verzoekster is van mening dat haar in het geheel geen legitimatie is getoond, ook niet nadat de politie de zaak onder controle had. Betrokken ambtenaar S. verklaarde echter op 2 juli 2004 dat het voor hem te doen gebruikelijk was zijn legitimatiebewijs na het verkrijgen van de controle over de situatie te tonen aan de betrokkenen. Dit deed hij standaard. Hij deelde dan ook altijd het doel van het binnentreden mee. De ambtenaren YY en M. hebben verklaard dat het kan zijn dat de legitimatie is getoond, maar zij weten dit niet 100% zeker. Wel is volgens hen door de sectiecommandant uitleg over het optreden gegeven. De Nationale ombudsman acht het op grond van deze verklaringen aannemelijk dat de legitimatie in ieder geval wel achteraf is getoond. Daar komt bij dat verzoeksters oudste dochter eveneens heeft verklaard dat haar de legitimatie werd getoond. Al met al kan de politie geen verwijt worden gemaakt.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

III. Ten aanzien van de bejegening van verzoekster en haar dochters door het AT

Bevindingen

1.1. Verzoekster klaagt er op dit punt in de eerste plaats over dat de politie eerst tien minuten na de aanval het licht had aangedaan, waardoor zij pas vanaf dat moment wist dat de mensen die binnenkwamen, politieambtenaren waren.

1.2. De betrokken ambtenaar M. verklaarde tijdens de interne klachtprocedure dat hij en zijn Rotterdamse collega bij het binnentreden in de slaapkamer de zaklamp hadden gebruikt en het licht aandeden nadat alles onder controle was. Bij het binnentreden werd luid "POLITIE" geroepen. Ook bij de Nationale ombudsman verklaarde M. telefonisch dat er onder luid geroep binnen moest zijn getreden, omdat deze werkwijze tot de standaardprocedure van het AT behoort. Het licht in de woning werd volgens M. snel aangeklikt. Dit duurde beslist geen tien minuten, omdat het uit veiligheidsoogpunt juist belangrijk is dat het licht zo snel mogelijk wordt ontstoken. Betrokken ambtenaar YY heeft verklaard dat hij bij het binnentreden vooroefde. Vermoedelijk had hij daarbij een zaklamp in zijn hand. Hij kan het zich voorstellen dat direct na het onder controle brengen van verzoekster en haar dochter, het licht in de slaapkamer is aangeklikt.

Betrokken ambtenaar S. kon zich tijdens zijn telefonische verklaring van 2 juli 2004 met betrekking tot deze instap geen verdere details meer herinneren. Wel wist hij in het algemeen aan te geven dat het optreden van een AT is gebaseerd op snelheid, en dat

zodoende onmogelijk eerst na tien minuten de verlichting in de slaapkamer zou zijn ingeschakeld. In zijn in het kader van de interne klachtafhandeling afgelegde verklaring meldde hij dat het AT de situatie binnen 30 seconden na het binnentreden onder controle had.

1.3. De klacht ziet op dit punt niet toe op het handelen van het AT jegens verzoeksters oudste dochter. Zij verklaarde op 1 juli 2004 evenwel telefonisch, dat zij zich ten tijde van de inval in haar slaapkamer bevond en vanaf die plaats naar de woonkamer werd gebracht. Volgens de lezing van verzoeksters oudste dochter werd de verlichting in de woonkamer vijf minuten na het binnentreden ingeschakeld. Verder verklaarde zij dat alles erg snel ging.

2.1. Voorts klaagt verzoekster erover dat de politieambtenaren haar woning betraden met getrokken vuurwapens en deze wapens op haar en haar dochter hadden gericht.

2.2. De klachtencoördinator van het korps Rotterdam-Rijnmond schreef in een brief van 16 januari 2002 naar aanleiding van de aldaar ingediende klachten, dat het trekken van een vuurwapen bij het betreden van een kamer in een pand waar de actie plaatsheeft, behoort tot de woningprocedure zoals die wordt gedoceerd bij het Politie Instituut Openbare Orde en Gevaarsbeheersing. Van deze procedure werd bij het optreden niet afgeweken. In de brief wordt niet aangegeven of er ook vuurwapens op de in de woning aanwezige personen werden gericht.

2.3. In de rapportage van G1., opgesteld naar aanleiding van verzoeksters klachten bij de Regionale politiekorpsen Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond, staat met betrekking tot de klacht het volgende vermeld. G1. heeft op 26 september 2001 telefonisch gesproken met twee medewerkers van het arrestatieteam Rotterdam-Rijnmond. Dezen verklaarden hem dat de leden van dit team inderdaad met getrokken wapens waren opgetreden, omdat zulks voor hen een standaardprocedure vormt bij de woninginstap.

2.4. Betrokken ambtenaar S., die gedurende de actie optrad als operationeel commandant, verklaarde in een rapportage van 30 augustus 2001 dat er bij de inval geen vuurwapens ter hand waren genomen, omdat daartoe geen enkele aanleiding geweest zou zijn. Tegenover een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman verklaarde hij - geconfronteerd met de verklaringen van de leden van het AT volgens welke wel met getrokken vuurwapens zou zijn binnentreden dat hij niet had gezien dat de vuurwapens getrokken waren. Hij liep achterop.

2.5. Volgens de lezing van M., zoals hij deze heeft verwoord zowel in een rapportage van 14 september 2001 als gedurende zijn telefonische verklaring van 29 juni 2004 ten overstaan van een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman, is het bijna zeker dat zijn Rotterdamse collega in verband met zijn eigen veiligheid zijn vuurwapen had getrokken gedurende het binnentreden. Tijdens zijn telefonische verklaring meldde M.

voorts dat zijn collega het wapen had geborgen toen eenmaal was vastgesteld dat de situatie veilig was. M. en zijn Rotterdamse collega hebben verzoekster vervolgens op het bed laten zitten. Daarbij werd geen wapen op hen gericht. Zou deze collega zijn wapen constant op verzoekster en haar dochter hebben gericht, dan had M. daar beslist een opmerking over gemaakt richting deze collega.

2.6. De Rotterdamse collega, met wie M. de slaapkamer van verzoekster was binnengetrepen, was ambtenaar YY. Deze wist zich te herinneren dat hij met getrokken vuurwapen was binnengetrepen. Het wapen had hij geborgen toen hij had geconstateerd dat verzoekster geen vuurwapens binnen handbereik had.

2.7. Ook verzoeksters oudste dochter beschreef in haar verklaring dat de leden van het AT die zich op haar hadden geconcentreerd, met getrokken vuurwapens haar slaapkamer waren binnengetrepen.

3.1. Verzoekster klaagt er verder over dat de politie haar heeft gezegd dat zij haar bek moest houden.

3.2. Uit bovengenoemde brief van de klachtcoördinator van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond blijkt dat door één van de leden van het Rotterdamse AT, welk lid aanwezig was in verzoeksters slaapkamer, tegen verzoekster is gezegd dat zij haar bek moest houden. Doordat verzoekster voortdurend aan het gillen en schreeuwen was en daarbij niet tot bedaren was te brengen, werd deze opmerking gemaakt. Verzoekster werd daarna stil.

3.3. Betrokken ambtenaar YY, lid van AT Rotterdam-Rijnmond, verklaarde op dit punt dat verzoekster tijdens hun optreden hard had gegild. Ondanks het feit dat hij haar tot viermaal toe tot rust had gemaand, bedaarde zij niet. Hij acht het mogelijk dat hij vervolgens, als uiterste middel om de rust te bewaren, tegen verzoekster "houd je bek" heeft gezegd.

3.4. De overige gehoorde betrokken ambtenaren verklaarden dat zij zich noch van verzoeksters gedrag, noch van de door hun collega geplaatste opmerking, iets konden herinneren. Betrokken ambtenaar G2. verklaarde dat - indien een van de leden van het AT zich had bediend van grof taalgebruik - dit tijdens een evaluatie zou zijn doorgesproken.

3.5. Verzoeksters oudste dochter had gezien dat haar moeder, toen deze eveneens de woonkamer werd binnengebracht, in paniek was.

3.6. Betrokken ambtenaar N., die deel uitmaakte van het politieteam dat aansluitend aan het binnentreden de woning had doorzocht, verklaarde op 2 juli 2004 telefonisch dat verzoekster schreeuwerig was.

4.1. Verzoekster klaagt er op dit punt tenslotte over dat de politie haar oudste dochter zonder aanleiding had geboeid.

Zij verduidelijkt haar klacht in de brief van 25 februari 2002, gericht aan de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland. In de brief wordt namens haar vermeld dat verzoekster zelf had gezien dat haar oudste dochter was geboeid en dat de handboeien werden verwijderd nadat een andere agent daartoe opdracht had gegeven.

4.2. De oudste dochter verklaarde hetzelfde. Zij verklaarde verder dat zij - nadat zij uit de slaapkamer was gehaald - in de woonkamer tegen een kast werd geplaatst. Zij mocht zich aldaar niet bewegen.

De politie had buitengewone aandacht voor een foto waarop haar nichtje en haar echtgenoot stonden afgebeeld. De dochter had het gevoel dat de politie veel aandacht voor die foto had, doordat de politie op zoek bleek te zijn naar Joegoslavische mannen. Verder verklaarde de dochter dat de politie haar met haar nicht verwarde en daarom wilde weten waar haar man zich bevond. Zij werd toen geboeid. Haar moeder heeft dat gezien toen ook zij vanaf de slaapkamer naar de woonkamer werd gebracht. De handboeien heeft zij anderhalve minuut omgehad. Een meerdere had bevolen dat de handboeien dienden te worden verwijderd, daar zij geen verdachte was.

4.3. In de bovengenoemde rapportage van G1. staat te lezen dat hij ter afhandeling van de klacht heeft gesproken met twee leden van het AT Rotterdam-Rijnmond, die tegenover hem hadden verklaard dat zij zich konden herinneren dat verzoeksters oudste dochter zich in de woonkamer bevond op het moment dat werd binnengetreden. Zij hadden haar evenwel niet geboeid. Voorts staat in de rapportage vermeld dat het G1. niet duidelijk was geworden wie deze dochter dan wel zou hebben geboeid.

4.4. Geen van de tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman gehoorde leden van het AT kon zich van het boeien iets herinneren. M. is niet in de woonkamer geweest, S. kan zich omtrent een derde persoon in de woning niets herinneren. Ook twee tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman bekend geworden leden van de zoekploeg verklaarden geen handboeien te hebben gezien.

Beoordeling

5. De inzet van een AT wordt algemeen beschouwd als een zwaar geweldsmiddel. Dit heeft alles te maken met de wijze van optreden van AT's. Een AT treedt op als een operationele eenheid en maakt daarbij gebruik van specifieke aanhoudingstechnieken en -tactieken. Kenmerkend voor het optreden van AT's bij aanhoudingen buiten heterdaad is dat het optreden er op is gericht de aan te houden, vuurwapengevaarlijk geachte persoon of personen geen gelegenheid te bieden van zijn/hun vuurwapen(s) gebruik te maken.

De werkwijze van AT's is gebaseerd op snelheid van handelen en het verrassingseffect. Zo worden woningen standaard betreden zonder toestemming van de bewoner en worden aangehouden personen meteen na hun aanhouding geboeid. De overrompelende

werkwijze van een AT houdt daarom een ernstige inbreuk in op grondrechten van de betrokken burger(s) zoals het huisrecht en het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

Een AT beschikt ten behoeve van een adequate uitoefening van zijn taak over afwijkende bewapening, uitrusting en kleding.

6. De klachten van verzoekster zien ten dele op de handelwijze die gebruikelijk is bij het optreden van een AT. Omdat een AT bij binnenkomst in een woning niet weet wat het daar kan verwachten en omdat de feitelijke situatie in een woning van tevoren niet kan worden verkend, biedt een standaard werkwijze waarborgen voor de eigen veiligheid van politieambtenaren. Het betreden van een woning met zaklantaarns en getrokken vuurwapens en het niet ogenblikkelijk ontsteken van het licht bij binnenkomst, kan worden aangemerkt als een standaard werkwijze.

7.1. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in verhouding staat tot dat doel.

7.2. Ten aanzien van verzoeksters klacht dat het licht in haar woning eerst na tien minuten aan werd gedaan, kan het volgende worden opgemerkt.

Uit de verklaringen van diverse betrokken ambtenaren blijkt dat het zeker niet zo kan zijn geweest dat eerst na verloop van tien minuten na het binnentreden, de verlichting in de slaapkamer van verzoekster zou zijn aangeschakeld. De Nationale ombudsman acht die lezing aannemelijk. Uit het oogpunt van de eigen veiligheid van de betrokken AT-ers, en gezien het belang dat door een AT wordt gehecht aan een snelle werkwijze, komt het de Nationale ombudsman onwaarschijnlijk voor dat eerst na tien minuten het licht in de slaapkamer zou zijn ingeschakeld. Verder acht de Nationale ombudsman het niet aannemelijk dat verzoekster pas na tien minuten zou hebben begrepen dat zij van doen had met de politie. Tot de standaardprocedure bij het binnentreden van een AT, behoort het repeterend luid roepen van het woord 'politie'. Niet valt in te zien waarom daarvan in dit geval zou zijn afgeweken. Wel acht de Nationale ombudsman het goed voorstelbaar dat het binnentreden op verzoekster een grote indruk heeft gemaakt, dat zij door schrik overmand aanvankelijk niet doorhad dat de binnentredende personen politieambtenaren waren en dat in verzoeksters beleving het politieoptreden tot het moment dat het licht werd aangeschakeld aanzienlijk langer heeft geduurd dan in werkelijkheid.

Op dit punt behoeft de politie echter geen verwijt te worden gemaakt: zij heeft niet gehandeld in strijd met het evenredigheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

8. Ten aanzien van het binnentreden met getrokken vuurwapens overweegt de Nationale ombudsman het volgende. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in verhouding staat tot dat doel.

Gelet op de (standaard)wijze van optreden van een arrestatieteam en voorts gezien de rapportage van G1., de verklaring en de rapportage van M., de verklaring van ambtenaar YY en de lezing van verzoekster, staat vast dat het door verzoekster gestelde binnentreden met getrokken vuurwapen is voorgevallen. Ingevolge artikel 1 van de Ambtsinstructie voor de politie (zie Achtergrond, onder 8.) is het ter hand nemen van een vuurwapen gelijk gesteld met het gebruik van geweld. Krachtens artikel 8 van de Politiewet (zie Achtergrond, onder 9.) is een politieambtenaar bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken.

Afgezien van het feit dat de Nationale ombudsman hiervoor onder I. het binnentreden als zodanig heeft afgekeurd in verband met het ontbreken van de noodzakelijke machtiging hiertoe, is de Nationale ombudsman van oordeel dat het in deze situatie alleszins door de omstandigheden werd gerechtvaardigd dat het AT te werk ging met getrokken vuurwapens.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

9. Aangaande verzoeksters klacht dat de politie tegen haar heeft gezegd, dat zij haar bek moest houden, geldt het volgende.

Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen.

Uit de verklaringen van verzoeksters oudste dochter, betrokken ambtenaren N. en YY kan worden aangenomen dat verzoekster dusdanig in paniek was, dat zij heeft geschreeuwd. Ambtenaar YY, die zelf verzoekster onder controle heeft gehouden, verklaarde meer gedetailleerd dat verzoekster hard gilte en dat hij haar tot viermaal toe tot rust had gemaand, hetgeen geen effect sorteerde. Hij acht het op grond van die omstandigheden heel goed mogelijk dat hij tegen haar, als uiterste middel om de rust te bewaren, "houd je bek" heeft gezegd. De Nationale ombudsman neemt op grond van deze verklaringen aan, dat YY inderdaad de woorden "houd je bek" jegens verzoekster heeft gebezigd. Hoewel de Nationale ombudsman het voorstelbaar acht dat - gezien de toch al gespannen omstandigheden waarbinnen een AT opereert - een dergelijke uitspraak sneller wordt gedaan, is de Nationale ombudsman van mening dat juist van een lid van het AT mag worden verwacht dat hij zich ook onder dergelijke gespannen omstandigheden verbaal weet te beheersen. De uitroep "houd je bek" heeft een agressieve bijklank en getuigt niet van beleefdheid en respect. In plaats van "houd je bek" te roepen, had de verbalisant evengoed meer correcte bewoordingen van soortgelijke strekking kunnen gebruiken.

Hiermee had het door de verbalisant beoogde doel, het bewaren van de rust, wellicht beter kunnen worden bereikt. Door desalniettemin de woorden "houd je bek" te bezigen, heeft de betrokken ambtenaar gehandeld in strijd met het vereiste van een correcte bejegening.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

10.1. Met betrekking tot het boeien van de oudste dochter kan het volgende worden opgemerkt.

Het boeien van een persoon betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam, welk recht in artikel 11 van de Grondwet is neergelegd. Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt (zie Achtergrond, onder 2.). Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid, van de Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt. (zie Achtergrond, onder 2.). Ook in artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet (zie Achtergrond, onder 1.1.).

10.2. Artikel 8 van de Politiewet geeft politieambtenaren de bevoegdheid om in de rechtmatige uitoefening van de bediening geweld te gebruiken (zie Achtergrond, onder 9.). De Memorie van Toelichting bij dit artikel, rekent het handboeigebruik niet tot het aanwenden van geweld. Bij onwillige personen kan het voorkomen dat het niet mogelijk is om handboeien aan te leggen zonder dat dit gepaard gaat met geweld. Dit betekent echter niet dat het boeien kan worden gezien als een vorm van geweldsuitoefening. Illustratief is dat het gebruik van handboeien in de Ambtsinstructie voor de politie niet wordt gerubriceerd als geweld of geweldsmiddel. De Nationale ombudsman komt tot de conclusie dat de hier aan de orde zijnde inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het lichaam niet is voorzien in artikel 8 van de Politiewet.

10.3. Ten aanzien van de klacht wordt voorts het volgende overwogen.

De politie heeft in deze zaak een bevoegdheid om verzoeksters dochter te boeien niet kunnen ontlenen aan artikel 22 van de Ambtsinstructie voor de politie (zie Achtergrond, onder 8.). Artikel 22 heeft uitsluitend betrekking op het aanleggen van boeien bij personen die rechtens van hun vrijheid zijn beroofd. Verder is de toepassing in het eerste lid beperkt tot gebruik ten behoeve van vervoer. Geen van beide is hier aan de orde.

De Ambtsinstructie noemt geen andere situaties waarin van handboeien gebruik mag worden gemaakt. Overigens is oprekking van het toepassingsgebied van artikel 22 tot personen aan wie niet de vrijheid is ontnomen, uitgesloten. Artikel 22 vindt immers, blijkens de Nota van Toelichting bij de Ambtsinstructie, zijn grondslag in artikel 15, vierde lid, van

de Grondwet dat uitsluitend ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen een basis biedt voor beperking in de uitoefening van grondrechten. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is evenwel niet duidelijk geworden of verzoeksters dochter daadwerkelijk was geboeid. Geen van de bekende betrokken ambtenaren heeft gezien dat haar de handboeien waren omgelegd. Dit geldt ook voor ambtenaar T. (zie IV. Bevindingen, onder 2.4.), die tijdens de doorzoeking in de woning was geweest en zich daarbij bij verzoekster en haar twee dochters had opgehouden. Daarmee staan de lezingen van verzoekster en haar dochter, en die van de betrokken ambtenaren tegenover elkaar, terwijl er geen omstandigheden zijn op grond waarvan aan de ene lezing meer waarde dient te worden toegekend dan aan de andere. De Nationale ombudsman kan zich daardoor niet uitspreken over de vraag of verzoeksters oudste dochter was geboeid, waardoor in dat geval - gezien het bovenstaande - een ongeoorloofde inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam zou zijn ontstaan.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel.

IV. Ten aanzien van de doorzoeking

Bevindingen

1.1. Verzoekster klaagt er over dat politieambtenaren tijdens de doorzoeking een grote rommel in haar woning hadden gemaakt, waspoeder over het tapijt hadden uitgestrooid om vervolgens via de speurhond na te trekken of het een verdoven middel betrof en nadat zij had gezegd dat het over het tapijt uitgestrooide poeder geen cocaïne was haar hebben geantwoord dat zij dus wel weet hoe cocaïne eruitziet. Ten slotte klaagt verzoekster er over dat de politieambtenaren, nadat zij bij de inval haar voordeur hadden geforceerd, deze deur niet direct hebben laten repareren.

1.2. Bij de interne klachtprocedure bij de politie, lichtte verzoekster haar klacht toe. De politie trok alle kasten open en haalde alles overhoop. Verder gooide de politie veel kleding op de grond en werd het serviesgoed niet teruggezet. Toen de politie niets kon vinden, werd de hondenbrigade ingezet. Daarbij werd waspoeder over de grond uitgestrooid, opdat een hond kon nagaan of sprake was van verdovende middelen. Toen verzoekster had gezegd dat dit echt geen cocaïne was, werd haar geantwoord: "U weet dus wel hoe dat eruitziet".

2.1. Verzoeksters klachten zien op dit punt op het handelen van de zoekploeg, die nadat het AT zich ervan had vergewist dat de situatie in de woning veilig was, de woning had betreden en doorzocht.

Gedurende het interne klachtonderzoek bij de politie heeft alleen betrokken ambtenaar N., die belast was met de leiding over de zoekploeg, een rapportage opgesteld. In die

rapportage stelt hij ten aanzien van het optreden dat de zoekploeg op verzoek van de centrale meldkamer naar verzoeksters woning was gestuurd. De zoekploeg bestond naast hem nog uit zes tot zeven personen. In de woning troffen zij drie vrouwen en de leden van het AT aan. Het AT trok zich terug nadat de zoekploeg de situatie had overgenomen. De vrouwen bleven onder politiebewaking in de slaapkamer, opdat de zoekploeg onder zijn regie gericht kon zoeken naar vuurwapens en verdovende middelen. De woning was klein, vuil en rommelig. Door deze rommelige toestand van de woning, was men genoodzaakt speurhonden in te zetten, opdat bij de zoektocht naar wapens en drugs geen extra schade of rommel zou ontstaan. Er is hem niets bekend over een geplaatste opmerking omtrent waspoeder en cocaïne.

2.2. Op 1 juli 2004 werd N. door een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman telefonisch gehoord. N. verklaarde ook toen dat hij via de commandopost bevelen had gekregen in de woning van verzoekster te zoeken naar wapens en drugs en dat zich in de woning reeds een grote puinhoop bevond alvorens het zoeken werd gestart. N. ging ervan uit dat alle formaliteiten met betrekking tot de doorzoeking in orde waren. Hij heeft geen machtiging tot binnentreden gezien. Volgens N. zouden er bij de doorzoeking twee honden zijn gebruikt, één voor het zoeken naar drugs en één ten behoeve van de opsporing van wapens. Het kan zijn dat bij de doorzoeking dozen met waspoeder zijn omgekeerd. Van de uitspraken die jegens verzoekster zouden zijn gebezigd, herinnert hij zich niets.

2.3. De Nationale ombudsman heeft gedurende zijn onderzoek langs diverse wegen gepoogd de namen te achterhalen van de overige politieambtenaren die deel hebben uitgemaakt van de zoekploeg. Tijdens zijn onderzoek heeft hij van de politie een mutatie, gedateerd 15 februari 2001, ontvangen, waarin de namen staan vermeld van twee leden van de zoekploeg, te weten ambtenaren A. en T. Van de overige leden waren geen namen opgenomen in de mutatie noch anderszins bekend. Een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman heeft N. daarom op 1 juli 2004 telefonisch de vraag gesteld of hij zich als leider van de zoekploeg de namen van de overige deelnemers kon herinneren. N. antwoordde daarop dat de zoekploeg ad hoc was samengesteld met voor hem onbekende collega's. Bij de Dienst Centrale Recherche zouden volgens N. draaiboeken aanwezig moeten zijn, waarin die namen vermeld konden staan. Een medewerker van de Dienst Centrale Recherche deelde uiteindelijk in december 2004 mee, dat de draaiboeken niet (meer) waren te traceren in de archieven. Ook anderszins werden geen documenten gevonden die duidelijkheid konden verschaffen over de vraag wie deelgenoot waren van de zoekploeg. Op 19 januari 2005 werd namens de korpsbeheerder telefonisch medegedeeld dat van de twee op de mutatie van 15 februari 2001 vermelde personen, ambtenaar A. inmiddels was overleden.

2.4. Politieambtenaar T. legde op 2 februari 2005 een telefonische verklaring af. Deze verklaarde dat A. en hij niet zelf aan de doorzoeking hadden deelgenomen. Zij waren naar de woning gestuurd om de situatie te "bevrozen". In de woonkamer hadden zij aan tafel

ongeveer een half uur met X en haar twee dochters gesproken. Ten aanzien van de klachten was hem niets bekend. De dochter was niet geboeid op het moment dat T. met haar sprak. Ook ten aanzien van de verdere uitvoering van de doorzoeking was hem niets bekend. Ten slotte wist ook T. niet wie er aan de zoekploeg hadden deelgenomen. Wel kon T. zich herinneren dat zich in verzoeksters woning een grote puinhoop bevond, veroorzaakt door stapels kleding en opeengepakte dozen.

2.5. Alle tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman gehoorde ambtenaren van het AT, hebben unaniem verklaard dat de woning van verzoeksters reeds zeer rommelig was op het moment dat de woning werd betreden.

2.6. Verzoeksters oudste dochter verklaarde op 1 juli 2004 ten aanzien van de doorzoeking dat de politie veel rommel had gemaakt. Er werden kasten geleegd en er werd waspoeder uit de doos gegooid. Verder werden er twee honden ingezet.

3.1. Ten aanzien van het afsluiten van de woning verklaarden betrokken ambtenaren N. en M. dat een woning door de politie wordt afgesloten indien er na het politieoptreden waarbij een deur wordt geforceerd geen bewoners achterblijven in de woning. Voorts verklaarden zij dat de politie overgaat tot vergoeding van de schade, indien achteraf blijkt dat ten onrechte is binnengetreten.

3.2. In een ongedateerd intern mailbericht van een ambtenaar van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland wordt naar aanleiding van het onderzoek van de Nationale ombudsman ten aanzien van de schadevergoeding aangegeven dat bij het Verzekeringsbedrijf Gemeente Amsterdam geen schadeclaim van verzoekster bekend was.

Op 4 februari 2005 deelde verzoeksters oudste dochter een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman telefonisch mee dat nooit een verzoek tot schadevergoeding bij de politie is ingediend, doordat noch verzoekster, noch haar dochters van de politie hebben vernomen waar zij dat verzoek kunnen indienen.

Beoordeling

4.1. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is gebleken dat verzoeksters woning is doorzocht op de aanwezigheid van zowel wapens als verdovende middelen.

Alvorens inhoudelijk op verzoeksters klachten kan worden ingegaan, dient eerst te worden beoordeeld of de doorzoeking op zichzelf gezien rechtmatig was. Dat is niet het geval. Weliswaar bestond er voldoende reden om verzoeksters woning met gebruikmaking van de bevoegdheden uit artikel 49 WWM te doorzoeken (zie I. Beoordeling, onder 10.3.), echter door het ontbreken van de machtiging tot binnentreden, moet worden geoordeeld dat de politieambtenaren in strijd met de daartoe geldende procedurele bepalingen

verzoeksters woning zijn binnengetroten (zie I. Beoordeling, onder 10.).

4.2.1. Ten aanzien van verzoeksters klachten die zien op de (wijze van) opsporing van verdovende middelen, geldt dan het volgende.

4.2.2. Vast is komen te staan dat in verzoeksters woning niet alleen is gezocht naar wapens, maar eveneens naar verdovende middelen. De vraag is, of in het onderhavige geval de doorzoeking naar verdovende middelen juist was.

Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Deze waarborg is vastgelegd in artikel 10 van de Grondwet (zie Achtergrond, onder 2.). Een doorzoeking van een woning door de politie, vormt een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. In het Wetboek van Strafvordering zijn bepalingen (onder meer de artikelen 97 en 110, zie Achtergrond, onder 6.) opgenomen die een doorzoeking in een woning mogelijk maken. Ook de WWM kent in artikel 49 een dergelijke mogelijkheid (zie Achtergrond, onder 4.).

4.2.3. De van de informant afkomstige informatie maakt geen melding van het feit dat zich in verzoeksters woning verdovende middelen zouden bevinden. In het verslag van binnentreden staat dan ook vermeld dat is binnengetroten op grond van artikel 49 WWM. Op het Registratieformulier Toestemming Inzet Aanhoudings- en Ondersteuningseenheid staat eveneens slechts vermeld dat het optreden plaats had in het kader van de WWM.

Artikel 9, eerste lid onder b Opiumwet (zie Achtergrond, onder 5.) bepaalt dat opsporingsambtenaren, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is, toegang hebben tot de plaatsen waar een overtreding van de Opiumwet gepleegd wordt of waar redelijkerwijze vermoed kan worden dat een zodanige overtreding wordt gepleegd. Onder die plaatsen kunnen onder meer woningen worden verstaan. In artikel 9, derde lid, wordt vervolgens bepaald dat de opsporingsambtenaren te allen tijde bevoegd zijn tot inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen.

Het redelijke vermoeden dient gebaseerd te zijn op concrete feiten en omstandigheden en dient naar objectieve maatstaven redelijk te zijn. Een redelijk vermoeden alleen op basis van subjectief inzicht van de opsporingsambtenaar is niet voldoende. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman kan in het onderhavige geval een redelijk vermoeden dat een overtreding van de Opiumwet wordt gepleegd, niet worden gebaseerd op de door de informant verstrekte gegevens. Deze informant heeft immers geen informatie aangaande aanwezigheid van verdovende middelen verstrekt. Ook verder zijn geen feiten of omstandigheden bekend, waarop dat redelijk vermoeden kan worden gebaseerd. Dit betekent allereerst - los van de vraag of er een machtiging tot binnentreden was uitgeschreven - dat er geen grond bestond om verzoeksters woning in het kader van de Opiumwet te betreden.

4.2.4. Op grond van de klacht van verzoekster, de verklaring van haar oudste dochter en in het bijzonder de verklaring van betrokken politieambtenaar N. en de mutatie van 15 februari 2001, staat vast dat verzoeksters woning met behulp van een drugshond is doorzocht op de aanwezigheid van verdovende middelen. Ook dit is door het ontbreken van een redelijke verdenking niet juist. Ook indien overigens die verdenking wel aanwezig zou zijn geweest, dan was een doorzoeking van de woning naar verdovende middelen op grond van artikel 9 Opiumwet niet mogelijk geweest. De bevoegdheden uit artikel 9 Opiumwet reiken volgens vaste jurisprudentie van de Hoge Raad (zie onder meer Hoge Raad 18 november 2003, LJN AL 6238 en HR 21 oktober 2003, LJN AH 9998) niet verder dan het "zoekend rondkijken", hetgeen betekent dat slechts de zichtbaar voor de hand liggende voorwerpen in beslag kunnen worden genomen. Alleen een (hulp)officier van justitie die daartoe door de rechter-commissaris is gemachtigd, is ingevolge art. 97 van het Wetboek van Strafvordering bevoegd tot een doorzoeking van een woning zonder toestemming van de bewoner. Dit geldt gelijkelijk bij toepassing van art. 9 Opiumwet. Alleen bij de opsporing in het kader van de WWM, heeft de wetgever in artikel 49 WWM de mogelijkheid geopend tot het verrichten van een doorzoeking in een woning zonder machtiging van de rechter-commissaris.

4.2.5. Gezien de klachten van verzoekster, de verklaring van haar oudste dochter en de verklaring van betrokken ambtenaar N. acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat een ton met waspoeder is omgekeerd en de drugshond daadwerkelijk is gebruikt om na te trekken of zich in die ton een verdovend middel bevond. Deze handelswijze moet worden aangemerkt als een doorzoeking. Gezien het ontbreken van een redelijke verdenking en gezien het feit dat ook overigens niet is voldaan aan de procedurele bepalingen voor een legitieme doorzoeking, kunnen het leegmaken van een ton waspoeder en het daarbij inzetten van een drugshond, de toets der kritiek niet doorstaan. Het handelen van de politie vormde daarmee een ontoelaatbare inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van verzoekster.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

4.2.6. Ten aanzien van de klacht dat tegen verzoekster gezegd zou zijn dat zij wel weet hoe cocaïne eruitziet, geldt het volgende.

Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Het beleefdheidsvereiste impliceert dat een bestuursorgaan ongepaste opmerkingen achterwege dient te laten.

Betrokken ambtenaar N., zijnde de enige bekende ambtenaar die mede de doorzoeking had verricht, stelt de in het geding zijnde opmerking niet te hebben gehoord. Wel achtte deze het mogelijk dat bij de doorzoeking dozen met waspoeder werden omgekeerd.

De Nationale ombudsman acht het niet onaannemelijk dat de opmerking dat verzoekster wel zou weten hoe cocaïne eruitziet, tijdens de doorzoeking van de woning naar verdovende middelen en het omkeren van een ton met waspoeder, jegens verzoekster is gemaakt. Op grond hiervan en mede in aanmerking genomen het gegeven dat verzoeksters klacht niet kon worden weersproken, houdt de Nationale ombudsman het ervoor dat bedoelde opmerking daadwerkelijk jegens verzoekster werd gemaakt. Ook de korpsbeheerder is bij de interne klachtafhandeling van dit standpunt uitgegaan. Hij achtte deze opmerking weliswaar niet tactvol, maar niet zodanig dat dit het politieoptreden op dat punt onbehoorlijk maakte. Anders dan de korpsbeheerder stelt de Nationale ombudsman zich op het standpunt dat deze opmerking de toets der kritiek niet kan doorstaan. De opmerking insinueert dat verzoekster bekend is met drugs, terwijl er geen enkele aanwijzing bestaat die daadwerkelijk in die richting wijst. In die context acht de Nationale ombudsman de gemaakte opmerking ongepast. De Nationale ombudsman stelt zich daarom op het standpunt dat is gehandeld in strijd met het vereiste van correcte bejegening.

Ook op dit punt is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

4.3. Voor zover verzoekster er over klaagt dat de politie tijdens die doorzoeking een grote rommel in haar woning heeft gemaakt, geldt het volgende.

Het evenredigheidsvereiste (zie III.7.1) brengt mee dat bij doorzoeking van een woning de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit in acht worden genomen. Dit houdt onder meer in dat verwacht mag worden dat een opsporingsambtenaar bij het verrichten van een doorzoeking niet meer rommel maakt dan noodzakelijk voor de uitvoering van zijn opsporingsbevoegdheid. Uit de verklaringen van alle door de Nationale ombudsman gehoorde ambtenaren - welke verklaringen onafhankelijk van elkaar zijn afgelegd - kan worden afgeleid dat verzoeksters woning reeds in wanordelijke staat verkeerde alvorens de doorzoeking werd gestart. Verzoekster stelt dat de rommel is ontstaan doordat kasten zijn leeggehaald, kleding op de grond is gegooid en serviesgoed niet werd teruggezet. Zij heeft verder niet aangegeven op welke andere wijze de politie rommel heeft veroorzaakt. Aangezien bovengenoemde door verzoekster aan de politie verweten handelingen niet kunnen worden aangemerkt als handelingen die het bestek van een doorzoeking te buiten gaan, en gezien het feit dat verzoeksters woning zich reeds voor de doorzoeking in een wanordelijke toestand bevond, acht de Nationale ombudsman het niet aannemelijk dat bovengenoemd evenredigheidsvereiste is geschonden. Daar komt bij dat de politie in het algemeen niet gehouden is goederen na een doorzoeking weer netjes in de kasten en laden terug te leggen.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

4.4.1. Verzoeksters laatste klacht houdt in dat de politie de deur van haar woning, nadat die bij de inval was geforceerd, niet direct heeft laten repareren. Het redelijkheidsvereiste

houdt onder meer in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. De korpsbeheerder is bij de interne klachtprocedure niet expliciet ingegaan op dit onderdeel van verzoeksters klacht, terwijl verzoekster de klacht wel aan hem had voorgelegd. De korpsbeheerder heeft voorts nagelaten een standpunt te bepalen naar aanleiding van de bij de Nationale ombudsman ingediende klachten (zie hieronder).

4.4.2. De betrokken ambtenaren M. en N. verklaarden dat indien na een politie-inval in een woning, de bewoners achter blijven, deze zelf zorg dienen te dragen voor het afsluiten van de woning. Dit uitgangspunt is niet onjuist. Daarbij schreef N. in zijn rapportage van 4 september 2001 dat hij verzoekster had verwezen naar de Gouden Gids voor 24-uurs reparatieservice. In de praktijk draagt de politie slechts dan zorg voor het afsluiten van een woning, indien de bewoner niet thuis is dan wel na aanhouding wordt meegenomen naar het politiebureau. De politie treedt dan tijdelijk op als zaakwaarnemer. Van de politie mag dan worden verlangd dat zij zich in redelijke mate inspant om binnen het wettelijk kader van zaakwaarneming ervoor te zorgen dat ramen en/of deuren die openstaan in voldoende mate worden afgesloten om te voorkomen dat derden de woning kunnen betreden. Nu verzoekster zelf achterbleef in haar woning is er geen reden om de politie op dit punt een verwijt te maken. De afweging die de politie hierover heeft gemaakt, geeft geen blijk van strijd met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

4.4.3. Wel wenst de Nationale ombudsman ten overvloede het volgende op te merken. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman is gebleken dat verzoekster geen schadeclaim bij de politie heeft gedeponereerd, zulk wegens onbekendheid met de daartoe geldende procedures. De klachtencommissie heeft bij het interne klachtonderzoek geconstateerd dat verzoekster door het politieoptreden schade had geleden en dat het aan verzoekster tijdens het politieoptreden verstrekte informatienummer onjuist was. Het bevreemdt de Nationale ombudsman dat na deze constatering aan verzoekster niet alsnog is kenbaar gemaakt waar zij haar schadeclaim kon indienen.

5. Ten overvloede wenst de Nationale ombudsman ten slotte ten aanzien van de wijze waarop de korpsbeheerder hem ten behoeve van het klachtonderzoek van informatie heeft voorzien, een aantal opmerkingen van kritiek te plaatsen.

De Nationale ombudsman betreurt het in de eerste plaats dat de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland niet in staat is gebleken om naar aanleiding van de openingsbrieven van de Nationale ombudsman een reactie te formuleren en de in de openingsbrief gestelde vragen te beantwoorden. Ook in latere stadia van het onderzoek heeft de korpsbeheerder de Nationale ombudsman slechts summier van de gevraagde informatie voorzien. Deze lacune heeft het onderzoek van de Nationale ombudsman reeds vanaf het begin ernstig bemoeilijkt.

Voorts heeft de Nationale ombudsman geconstateerd dat de verslaglegging van het interne klachtonderzoek slechts zeer summier heeft plaatsgehad. Daardoor is het onder meer lastig gebleken na te gaan welke politieambtenaren bij het interne klachtonderzoek zijn benaderd en wat de exacte inhoud van hun verklaringen is geweest. Verder wenst de Nationale ombudsman met betrekking tot het interne klachtonderzoek op te merken, dat dit onderzoek bepaald onvolledig is geweest. Uit dit onderzoek had onder meer vastgesteld kunnen worden, dat bij het binnentreden in verzoeksters woning acht leden van het arrestatieteam betrokken zijn geweest. In het interne klachtonderzoek hebben slechts twee met naam genoemde Amsterdamse AT-leden een verklaring afgelegd. Van de leden van het Rotterdamse AT was geen enkele duidelijke verklaring voorhanden, terwijl eveneens in het geheel niet duidelijk is geworden wie van deze leden voor een verklaring is benaderd. Voorts kan worden vastgesteld dat bij de doorzoeking van verzoeksters woning, in ieder geval acht tot negen politiemensen aanwezig zijn geweest. Van hen heeft slechts één persoon een reactie op de klacht gegeven, op grond van welke reactie door de korpsbeheerder geenszins een gefundeerd oordeel over de klacht kon worden geformuleerd. Verwacht had daarom mogen worden dat ook de andere betrokkenen zouden zijn benaderd om met betrekking tot verzoeksters klacht een verklaring af te leggen. Dit is niet gebeurd. Het belang hiervan laat zich evenwel illustreren door het gegeven dat betrokken ambtenaren zich bij de interne klachtafhandeling - gezien het dan nog geringe tijdsverloop vanaf de gebeurtenissen waarover wordt geklaagd - naar redelijke verwachting ten aanzien van die gebeurtenissen, meer weten te herinneren dan bij een later gehoor door de Nationale ombudsman. Door de omstandigheid dat geen enkel schriftelijk bescheid kon worden gevonden waarop de namen van de overige betrokkenen waren vastgelegd, bleek het voor de Nationale ombudsman onmogelijk om achteraf zelf bedoelde namen te achterhalen en de betrokkenen te horen.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland is

niet gegrond ten aanzien van:

de aanleiding tot het binnentreden in haar woning, het niet tonen van de legitimatie, het aandoen van het licht in de woning, het maken van rommel in de woning en het repareren van de deur;

het binnentreden met getrokken vuurwapen.

gegrond ten aanzien van:

het binnentreden op zich, wegens schending van verzoeksters huisrecht;

het gebruik van de woorden "houd je bek", wegens schending van het vereiste van correcte bejegening;

het doorzoeken van de woning en de daarop volgende handelingen, wegens schending van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;

de opmerking over cocaïne, wegens schending van het vereiste van correcte bejegening.

Geen oordeel wordt gegeven over het gebruik van handboeien.

Onderzoek

Op 26 februari 2003 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw X te Amsterdam, ingediend door de Stichting Klachten & Adviesburo Politieklachten te Amsterdam, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland (de burgemeester van Amsterdam), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. De korpsbeheerder heeft niet inhoudelijk op de klacht gereageerd. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Amsterdam over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Verder zijn de betrokken ambtenaren in de gelegenheid gesteld om op de klacht te reageren en in een later stadium van het onderzoek hebben een aantal betrokken ambtenaren een telefonische verklaring afgelegd. Tevens werd de korpsbeheerder bij de opening van het onderzoek een aantal specifieke vragen gesteld. Deze vragen werden door de korpsbeheerder niet beantwoord. Tijdens het onderzoek kregen betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De betrokken ambtenaren T., Y en XX deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. Betrokken ambtenaar G1. berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen. De reactie van betrokken ambtenaar Z gaf geen aanleiding om het verslag te wijzigen. Noch verzoekster, noch de korpsbeheerder gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift, ontvangen op 26 februari 2003 met bijlagen, waaronder:

het klaagschrift van 28 mei 2001, gericht aan de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland;

rapportage van G1., projectleider interregionaal arrestatieteam Noord-Holland, opgesteld naar aanleiding van een gesprek met verzoekster;

rapportage van 14 september 2001 van politieambtenaar M.;

advies aan de korpsbeheerder van de Commissie voor de Politieklachten Amsterdam-Amstelland van 20 maart 2002;

afdoeningsbrief van de korpsbeheerder van 18 april 2002;

klaagschrift van 7 januari 2002, gericht aan het klachtensecretariaat van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond;

beslissing op de klacht van 16 januari 2002 van de beheerder van het regionale politiekorps Rotterdam-Rijnmond;

Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 12 juni 2003;

Intern klachtdossier regionaal politiekorps Amsterdam-Amstelland, waarin (onder meer) opgenomen:

de bijlagen, zoals gevoegd bij het verzoekschrift van verzoekster;

rapportage van betrokken ambtenaar S. van 30 augustus 2001;

rapportage van betrokken ambtenaar N. van 4 september 2001;

Via het hoofd van de Dienst Centrale Recherche ontvangen informatie, waaronder:

verslag van binnentreden van 24 november 2000;

een mutatie van 15 februari 2001, afkomstig van de rapporteurs A., T. en N., waarin een toelichting wordt gegeven op de doorzoeking;

proces-verbaal van de CIE van 23 november 2000;

Verklaring van 27 november 2003 van XX, hoofd van de Dienst Centrale Recherche, afgelegd ten overstaan van de substituut-ombudsman en een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman;

Verklaring van 27 november 2003 van Y, teamleider van de CIE, afgelegd ten overstaan van de substituut-ombudsman en een medewerker van het Bureau Nationale ombudsman;

Via het College van procureurs-generaal ontvangen informatie, onder meer het Registratieformulier Toestemming Inzet Aanhoudings- en Ondersteuningseenheid;

Telefonische verklaring van betrokken ambtenaar G2. van 30 juni 2004;

Telefonische verklaring van betrokken ambtenaar S. van 2 juli 2004;

Telefonische verklaring van betrokken ambtenaar N. van 1 juli 2004;

Telefonische verklaring van betrokken ambtenaar M. van 1 juli 2004;

Telefonische verklaring van X2, dochter van verzoekster, van 1 juli 2004;

13. Telefonische verklaring van betrokken ambtenaar Z van 5 juli 2004;

14. Telefonische verklaring van betrokken ambtenaar YY van 11 augustus 2004;

15. Telefonische verklaring van betrokken ambtenaar T. van 2 februari 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1.1. Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

1.2. Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten

Artikel 17

"1. Niemand mag worden onderworpen aan willekeurige of onwettige inmenging in zijn privé leven, zijn gezinsleven, zijn huis en zijn briefwisseling, noch aan onwettige aantasting van zijn eer en goede naam.

2. Een ieder heeft recht op bescherming door de wet tegen zodanige inmenging of aantasting."

2. Grondwet

Artikel 10, eerste lid

"1. Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer."

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 12

"1. Het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen bij of krachtens de wet bepaald, door hen die daartoe bij of krachtens de wet zijn aangewezen.

2. Voor het binnentreden overeenkomstig het eerste lid zijn voorafgaande legitimatie en mededeling van het doel van het binnentreden vereist, behoudens bij de wet gestelde uitzonderingen.

3. Aan de bewoner wordt zo spoedig mogelijk een schriftelijk verslag van het binnentreden verstrekt. Indien het binnentreden in het belang van de nationale veiligheid of dat van de strafvordering heeft plaatsgevonden, kan volgens bij de wet te stellen regels de verstrekking van het verslag worden uitgesteld. In de bij de wet te bepalen gevallen kan de verstrekking achterwege worden gelaten, indien het belang van de nationale veiligheid zich tegen verstrekking blijvend verzet."

Artikel 15, vierde lid

"4. Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

3. Algemene wet op het binnentreden

Artikel 1, eerste en tweede lid

"1. Degene die bij of krachtens de wet belast is met de opsporing van strafbare feiten of enig ander onderzoek, met de uitvoering van een wettelijk voorschrift of met het toezicht op de naleving daarvan, dan wel een bevoegdheid tot vrijheidsbeneming uitoefent, en uit dien hoofde in een woning binnentreedt, is verplicht zich voorafgaand te legitimeren en mededeling te doen van het doel van het binnentreden. Indien twee of meer personen voor hetzelfde doel in een woning binnentreden, rusten deze verplichtingen slechts op degene die bij het binnentreden de leiding heeft.

2. Indien de naleving van de in het eerste lid bedoelde verplichtingen naar redelijke verwachting ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van personen of goederen, feitelijk onmogelijk is dan wel naar redelijke verwachting de strafvordering schaadt ten aanzien van misdrijven waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, gelden deze verplichtingen slechts voor zover de naleving daarvan in die omstandigheden kan worden gevegd."

Artikel 2, eerste en derde lid

"1. Voor het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is een schriftelijke machtiging vereist, tenzij en voor zover bij wet aan rechters, rechterlijke colleges, leden van het openbaar ministerie, burgemeesters, gerechtsdeurwaarders en belastingdeurwaarders de bevoegdheid is toegekend tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner. De machtiging wordt zo mogelijk getoond.

3. Een schriftelijke machtiging als bedoeld in het eerste lid is niet vereist, indien ter voorkoming of bestrijding van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen of goederen terstond in de woning moet worden binnengetreden."

Artikel 3, eerste lid

"1. Bevoegd tot het geven van een machtiging tot binnentreden zijn:

- a. de advocaat-generaal bij het gerechtshof;
- b. de officier van justitie;
- c. de hulpofficier van justitie."

Artikel 7

"1. Tussen middernacht en 6 uur 's morgens kan slechts zonder toestemming van de bewoner worden binnengetreden, voor zover dit dringend noodzakelijk is en, indien krachtens een machtiging wordt binnengetreden, de machtiging dit uitdrukkelijk bepaalt.

2. Bij afwezigheid van de bewoner kan slechts worden binnentreden, voor zover dit dringend noodzakelijk is en, indien krachtens een machtiging wordt binnentreden, de machtiging dit uitdrukkelijk bepaalt."

Artikel 10

"1. Degene die zonder toestemming van de bewoner in een woning is binnentreden, maakt op zijn ambtseed of -belofte een schriftelijk verslag op omtrent het binnentreden.

2. In het verslag vermeldt hij:

a. zijn naam of nummer en hoedanigheid;

b. de dagtekening van de machtiging en de naam en hoedanigheid van degene die de machtiging tot binnentreden heeft gegeven;

c. de wettelijke bepalingen waarop het binnentreden berust en het doel waartoe is binnentreden;

d. de plaats van de woning en de naam van de bewoner;

e. de wijze van binnentreden en het tijdstip waarop in de woning is binnentreden en waarop deze is verlaten;

f. hetgeen in de woning is verricht of overigens is voorgevallen, het aantal en de hoedanigheid van degenen die hem hebben vergezeld, de namen van de personen aan wie in de woning hun vrijheid is benomen en de voorwerpen die in de woning in beslag zijn genomen;

g. voor zover van toepassing: de redenen waarom en de wijze waarop het bepaalde in artikel 1, tweede lid, dan wel artikel 2, derde lid, toepassing heeft gevonden."

4. Wet wapens en munitie

Artikel 49

"De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren kunnen te allen tijde op plaatsen waar zij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat wapens of munitie aanwezig zijn, ter inbeslagneming doorzoeking doen."

5. Opiumwet

Artikel 9, eerste lid onder b en derde lid

"1. De opsporingsambtenaren hebben, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is, toegang:

b. tot de plaatsen, waar een overtreding van deze wet gepleegd wordt of waar redelijkerwijze vermoed kan worden, dat zodanige overtreding gepleegd wordt.

3. Zij zijn te allen tijde bevoegd tot inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen. Zij kunnen daartoe hun uitlevering vorderen."

6. Wetboek van Strafvordering

Artikel 27, eerste lid

"1. Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

Dit artikel stelt aan de mate van verdenking niet de eis van een 'ernstig' vermoeden, maar eist wèl dat het vermoeden van schuld (het 'gedaan hebben') moet steunen op feiten of omstandigheden en dat dit vermoeden bovendien naar objectieve maatstaven gemeten 'redelijk' dient te zijn, dat wil zeggen "niet enkel in de oogen van den opsporingsambtenaar doch redelijk op zichzelf" (Memorie van Toelichting). Een redelijk vermoeden alleen op basis van subjectief inzicht is niet voldoende.

Artikel 97

"1. In geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit of in geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, kan de officier van justitie, bij dringende noodzakelijkheid en indien het optreden van de rechter-commissaris niet kan worden afgewacht, ter inbeslagneming de volgende plaatsen doorzoeken:

a. een woning zonder toestemming van de bewoner, en

b. een kantoor van een persoon met bevoegdheid tot verschoning als bedoeld in artikel 218.

2. Voor een doorzoeking als bedoeld in het eerste lid behoeft de officier van justitie de machtiging van de rechter-commissaris. Deze machtiging is met redenen omkleed.

3. Kan ook het optreden van de officier van justitie niet worden afgewacht, dan komt de bevoegdheid tot doorzoeking toe aan de hulpofficier. Het eerste en het tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing. De machtiging van de rechter-commissaris wordt zo mogelijk door tussenkomst van de officier van justitie gevraagd.

4. Indien de rechter-commissaris aan een hulpofficier van justitie machtiging heeft verleend ter inbeslagneming een woning zonder toestemming van de bewoner te doorzoeken, is voor het binnentreden in die woning door de betrokken hulpofficier van justitie geen machtiging als bedoeld in artikel 2 van de Algemene wet op het binnentreden vereist.

5. Artikel 96, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing."

Artikel 110 (oud)

"1. De rechter-commissaris kan, ambtshalve of op vordering van de officier van justitie, ter inbeslagneming elke plaats doorzoeken. Hij kan zich daarbij doen vergezellen van bepaalde door hem aangewezen personen.

2. Het doorzoeken van plaatsen overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid geschiedt onder leiding van de rechter-commissaris in tegenwoordigheid van de officier van justitie of, in geval van diens verhindering, van een hulpofficier van justitie.

3. De artikelen 98, 99 en 99a zijn van overeenkomstige toepassing."

7. Besluit beheer regionale politiekorpsen

Artikel 8

"1. Het regionale politiekorps beschikt, zelfstandig of samen met een of meer andere regionale politiekorpsen, over een eenheid die uitsluitend tot taak heeft, indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat levensbedreigende omstandigheden tegen de politie of anderen dreigen, de volgende werkzaamheden uit te voeren:

- a. het verrichten van planmatige aanhoudingen,
- b. het bewaken en beveiligen van politie-infiltranten,
- c. het assisteren bij het bewaken en beveiligen van het transport van getuigen, verdachten of gedetineerden,
- d. het assisteren bij het bewaken en beveiligen van objecten en
- e. andere werkzaamheden waarvoor toestemming is verkregen van Onze Ministers.

2. Onze Minister geeft regels over het beheer van de eenheid, bedoeld in het eerste lid. Indien deze regels voorschriften bevatten die aan de organisatie van de eenheid moeten worden gesteld, worden zij gegeven door Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Justitie."

8. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 1, derde lid

Aanwenden van geweld: het gebruiken van geweld en het dreigen met geweld, waaronder wordt begrepen het ter hand nemen van een vuurwapen.

Artikel 7, eerste lid onder a

"1. Het gebruik van een vuurwapen, niet zijnde een vuurwapen waarmee automatisch vuur of lange afstandsprecisievuur kan worden afgegeven, is slechts geoorloofd:

a. om een persoon aan te houden ten aanzien van wie redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hij een voor onmiddellijk gebruik gereed vuurwapen bij zich heeft en dit tegen personen zal gebruiken;"

Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of

b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

9. Politiewet

Artikel 8, eerste lid

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

10. Circulaire aanhoudings- en ondersteuningseenheden van 21 juni 1999

"2. Juridisch kader

In artikel 8, eerste lid, van het Besluit beheer regionale politiekorpsen is aangegeven dat de aanhoudings- en ondersteuningseenheid uitsluitend tot taak heeft op te treden indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat vuurwapengeweld tegen de politie of anderen dreigt. Naast deze taak bepaalt hetzelfde artikel welke werkzaamheden de eenheid ter uitvoering van zijn taak mag verrichten, zoals het aanhouden van een vuurwapengevaarlijke verdachte en het assisteren bij het bewaken en beveiligen van het transport van getuigen, verdachten en gedetineerden. Voor de uitoefening van deze werkzaamheden is een aanhoudings- en ondersteuningseenheid geoefend in het gebruik van bijzondere technieken en tactiek en kan deze worden uitgerust met bijzondere bewapening.

Bij inzet van deze eenheid zal, gelet op de situaties waarin wordt opgetreden en de wijze waarop, veelal sprake zijn van een ernstige inbreuk op grondrechten. De inzet mag dan ook worden beschouwd als het toepassen van een zwaar geweldmiddel, waarvoor toestemming van het bevoegd gezag nodig is (artikel 6, eerste lid, van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar). De officier van justitie zal toestemming moeten geven als het gaat om werkzaamheden die overwegend op het vlak van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde liggen. Hierbij kan worden gedacht aan de volgende in artikel 8, eerste lid, onder a, b en c, van het Besluit beheer regionale politiekorpsen genoemde werkzaamheden: het verrichten van planmatige aanhoudingen, (...).

3. Registratie toestemming inzet aanhoudings- en ondersteuningseenheid

Zoals hierboven al is aangegeven, dient de inzet van een aanhoudings- en ondersteuningseenheid te worden beschouwd als een zwaar geweldmiddel, dat veelal een ernstige inbreuk kan maken op grondrechten. De toestemming van de officier van justitie tot inzet van deze eenheid is derhalve een beslissing met een vergaand karakter. Teneinde controle op de correctheid van deze ambtshandeling te vergemakkelijken, is een adequate registratie noodzakelijk. Alhoewel ik het niet noodzakelijk acht een standaard registratieformulier voor te schrijven, komt het mij voor dat in een dergelijke registratie tenminste de volgende gegevens worden vastgelegd:

- a. Aanvragende politiekorps;
- b. Gegevens aanhoudings- en ondersteuningseenheid;
- c. Naam verdachte;
- d. Motivering verzoek (basis dreiging vuurwapengeweld);

e. Omschrijving gebeurtenis (artikel 8, eerste lid, onder a, b, of c, van het Besluit beheer regionale politiekorpsen);

f. Naam politiefunctionaris aan wie de toestemming wordt medegedeeld;

g. Naam officier van justitie die toestemming heeft verleend en, indien aanhouding buiten het eigen arrondissement wordt verricht, naam van ambtgenoot waarmee ter zake overleg is gevoerd;

h. Naam behandelend officier van justitie;

i. Vermelding bijstandsverzoek ex artikel 56 Politiewet;

j. Toestemming en machtiging meevoeren automatisch vuur;

k. Afloop inzet aanhoudings- en ondersteuningseenheid;

(...)

4. Verlenen van toestemming tot inzet van een aanhoudings- en ondersteuningseenheid

Nu de toestemming tot inzet van een aanhoudings- en ondersteuningseenheid een zwaarwegende beslissing is, die verstrekkende gevolgen kan hebben, dient in beginsel de hoofdofficier van justitie, onder wiens gezag het opsporingsonderzoek plaatsvindt, en bij diens afwezigheid de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie deze toestemming te verlenen.

Het kan uiteraard voorkomen dat zowel de hoofdofficier van justitie als diens vervanger niet aanwezig of beschikbaar zijn. Daarom zal iedere hoofdofficier van justitie op zijn parket maximaal twee officieren van justitie eerste klasse moeten aanwijzen, die eveneens toestemming kunnen verlenen. Maximaal twee, omdat de kring zo beperkt mogelijk dient te worden gehouden. Bij het aanwijzen van deze officieren van justitie zal rekening gehouden dienen te worden met hun taak en deskundigheid op het terrein waarop de aanhoudings- en ondersteuningseenheden opereren. Wie de toestemming heeft verleend, zal tot uitdrukking dienen te komen in de registratie die door het parket wordt gevoerd."

11. Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Artikel 17

"1. Niemand mag worden onderworpen aan willekeurige of onwettige inmenging in zijn privéleven, zijn gezinsleven, zijn huis en zijn briefwisseling, noch aan onwettige aantasting van zijn eer en goede naam.

2. Een ieder heeft recht op bescherming door de wet tegen zodanige inmenging of aantasting."